

Kulisz, Agnieszka

"Analiza dyskursu w socjologii i dla socjologii", red. Anna Horolets, Toruń 2008 : [recenzja]

Etnolingwistyka 21, 365

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Historia mówiona w świetle etnolingwistyki, red. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Sebastian Wasiuta, Lublin: Polihymnia, 2008, 135 s.

Publikacja zawiera materiały z konferencji, która odbyła się w Lublinie w dniach 8–9 maja 2006 r. w ramach cyklicznych spotkań *Humanista wobec tradycji i współczesności*, organizowanych przez Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów UMCS. W konferencji udział wzięli głównie studenci filologii polskiej UMCS (specjalność redaktorsko-medialna), którzy w ramach zajęć z tekstologii medialnej, prowadzonych przez Jerzego Bartmińskiego, przeprowadzili szereg wywiadów wedle programu historii mówionej (*oral history*). Zainteresowani kontynuacją badań przeprowadzili wieloaspektowe analizy zgromadzonego materiału. Ich owocem są referaty opublikowane w prezentowanym tomie, między innymi: *Zróźnicowanie gatunków mowy w tekstach historii mówionej* (Ewy Paclawskiej), *Możliwości systematyki materiałów historii mówionej* (Agaty Bielak), *Kategoria SWÓJ – OBCY w relacjach historii mówionej* (Anny Niderli), *Kategoria punktu widzenia w relacjach uczestników wydarzeń grudniowych* (Katarzyny Prorok). Istotny kontekst analiz materiałowych stanowią referaty dotyczące teorii i dziejów programu historii mówionej (Małgorzaty Sobczyk), metod zbierania, archiwizowania, udostępniania i opracowywania przekazów historii mówionej (Tomasza Czajkowskiego, *Program Historia mówiona realizowany w Ośrodku „Brama Grodzka – Tear NN” w Lublinie*, Agnieszki Jankowskiej, *Historia mówiona. Inicjatywy lubelskie*). Trzecią grupę referatów stanowią teksty dotyczące szeroko pojętego pola komunikacji społecznej, zwłaszcza potocznej (mówionej): Jerzego Bartmińskiego *O wartościach słowa mówionego*, Czesławy Borowik *Audiowizualna epoka czy Sebastiana Wasiuty Mówienie (o) historii*.

MNB

Analiza dyskursu w socjologii i dla socjologii, red. Anna Horolets, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2008, 359 s.

Prezentowany tom jest efektem XIII Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego w Zielonej Górze we wrześniu 2007 roku, na którym podjęto temat statusu dyskursu w socjologii. Zrodzony z potrzeby wyjaśnienia problemów teoretyczno-metodologicznych ukazuje różne sposoby pojmowania dyskursu i wykorzystywania go w badaniach socjologicznych.

Na książkę składa się piętnaście artykułów pogrupowanych w cztery części, poprzedzone wprowadzeniem Anny Horolets: 1) część teoretyczno-metodologiczna (wskazano w niej trudności wiązania teorii socjologicznych z lingwistycznymi, przenośne i uproszczone wzajemne wykorzystywanie kategorii), 2) analiza dyskursu publicznego (psychologiczna analiza dyskursu – mowa nienawiści; zaangażowanie badacza w rozwiązywanie problemów społecznych w odniesieniu do debaty nicejsko-konstytucyjnej, przeciwstawienie analizy socjologicznej i krytycznej perspektywy badań, analiza ukrytych założeń ekonomicznych tekstów prasowych; rodzaje ram teoretyczno-metodologicznych na materiale porównawczym dyskursu prasowego w Polsce i na Ukrainie), 3) sposoby wykorzystywania analizy interakcji w badaniach nad tożsamością i wartościami (ramy zachowania społecznego w komunikacji, sposoby socjalizacji), 4) próby zastosowania metody analizy dyskursu do badań przestrzeni społecznej (społeczne tworzenie czasu i przestrzeni, konstruowanie dystansu i granicy, relacje władzy i podległości wyrażane w metaforach przestrzennych i językowych, stwarzanie tożsamości lokalnej i peryferyjnej). Do książki dołączone są streszczenia artykułów w języku angielskim oraz noty biograficzne autorów.

AK